

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด ปี 2561

1. แผนงานวิจัย -
2. โครงการวิจัย วิจัยพัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีข้าวฟ่าง
กิจกรรม วิจัยและพัฒนาข้าวฟ่างไม้กวาด
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) รวบรวมและคัดเลือกพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาดจากแหล่งปลูกต่างๆของประเทศไทย
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) Collection and Selection of Broom Sorghum From Various Location of Thailand
4. คณะผู้ดำเนินการ
หัวหน้าการทดลอง นางสาวศิริวรรณ อ่ำพันฉาย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์
ผู้ร่วมงาน นางสาวเพ็ญรัตน์ เทียมเพ็ง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์
 นายยงค์ดี สุวรรณเสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์
 นายอุดมวิทย์ ไวยทยากร สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน

5. บทคัดย่อ

เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลเพื่อคัดเลือกพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาดในประเทศไทย โดยการรวบรวมข้าวฟ่างไม้กวาดจากแหล่งปลูกต่างๆ ในปี 2559-2560 และนำมาปลูกเปรียบเทียบในปี 2561 วางแผนการทดลองแบบแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ (Randomized Complete Block Design) 4 ซ้ำ จำนวน 5 กรรมวิธี ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาดที่รวบรวมจาก 5 แหล่งปลูก 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย 1 แหล่ง กำแพงเพชร 2 แหล่ง อุทัยธานี 1 แหล่ง และ พะเยา 1 แหล่ง ณ แปลงทดลองของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ เดือนมิถุนายน 2561 พบว่า ข้าวฟ่างไม้กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก ให้ผลผลิตรวงไม่แตกต่างกันทางสถิติ โดยมีผลผลิตรวงสดที่ ตั้งแต่ 137-188 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ผลผลิตเมล็ดแตกต่างกันทางสถิติ โดย ข้าวฟ่างไม้กวาดจากแหล่งปลูก จังหวัดพะเยาให้ ผลผลิตเมล็ดสูงสุด เฉลี่ย 239 กรัมต่อไร่ แต่ทั้งผลผลิตรวงและผลผลิตเมล็ดของข้าวฟ่างไม้กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก ยังต่ำกว่า ข้าวฟ่างไม้กวาด พันธุ์เคยูปี 1 และ พันธุ์รวงเรียว 1 อย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่เกษตรกรเก็บไว้ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต อย่างไรก็ตามพบว่า ข้าวฟ่างไม้กวาดจากทั้ง 5 แหล่งปลูก ให้ความยาวรวง อยู่ระหว่าง 34-36 เซนติเมตร ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่ตรงตามความต้องการของโรงงานผลิตไม้กวาดข้าวฟ่าง

6. คำนำ

ข้าวฟ่างไม้กวาด เป็นข้าวฟ่างชนิดหนึ่งที่เกษตรกรให้ความสนใจ เนื่องจากปลูกง่าย อายุเก็บเกี่ยวสั้น ทนต่อสภาพแวดล้อมแห้งแล้ง โรคและแมลงได้ดีแต่เป็นพืชไวต่อช่วงแสงทำให้ออกดอกเร็วในฤดูหนาวที่มีช่วงแสงสั้นส่งผลให้ขนาดของรวงเล็กและสั้นลงปัจจุบันมีเกษตรกรปลูกข้าวฟ่างไม้กวาดเพื่อตัดรวงส่งโรงงานผลิต ไม้กวาดข้าวฟ่างเพื่อจำหน่ายในต่างประเทศ (ธารงศิลป์, 2544) ในปี 2556 มีพื้นที่ปลูกข้าวฟ่างไม้กวาดในประเทศไทย 1,800 ไร่ผลผลิตสดเฉลี่ย 618 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาจำหน่าย 60 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าทั้งหมด 60 ล้านบาทต่อปี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557) ขณะที่พันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาดที่เกษตรกรใช้อยู่ในปัจจุบัน มีทั้งพันธุ์ที่นำเข้ามาจากประเทศไต้หวันผ่านทางบริษัทเอกชนและทั้งเกษตรกรเก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง และพันธุ์ของศูนย์วิจัยข้าวโพดข้าวฟ่างแห่งชาติ จำนวน 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์เคยูปี 1 และพันธุ์รวงเรียวยาว 1 (การุณย์, 2553) เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในเรื่องของพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาด จึงควรรวบรวมและคัดเลือกพันธุ์และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวฟ่างไม้กวาดเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงเป็นพืชชนิดเดียวกับข้าวฟ่างทั่ว ๆ ไป แต่มีลักษณะรวงเมล็ดแตกต่างกัน คือรวงข้าวฟ่างไม้กวาดจะมีแขนงเรียกว่าแส้ แตกออกจากจุดเดียวบริเวณฐานของรวง แส้มีความเหนียวสปริงตัวได้ดีไม่เปราะหรือหักง่ายเมล็ดมีขนาดค่อนข้างเล็ก มีเปลือกหุ้มสีดำหรือสีน้ำตาลเป็นมันวาวหุ้มเมล็ดไว้เกือบมิดมีก้านรวงเหนียวจึงใช้ทำเป็นไม้กวาดได้ดีมีการปลูกเพื่อใช้ช่อดอกมาทำไม้กวาดปลูกกันมานานในยุโรปและอเมริกานอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้ทำแปรงทาสีและฟูกันได้ด้วยพันธุ์ที่มีการส่งเสริมโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คือ พันธุ์เคยูปี 1 และพันธุ์รวงเรียวยาว 1 โรงงานรับซื้อรวงข้าวฟ่างจากเกษตรกรในราคากิโลกรัมละ 2.00-2.50 บาทดังนั้นถ้าเกษตรกรปลูกข้าวฟ่างไม้กวาดไร่ละ 900 กิโลกรัม ก็จะมีรายได้ไร่ละ 1,800-2,250 บาท ซึ่งพื้นที่ที่ได้มีการปลูกข้าวฟ่างไม้กวาดเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำไม้กวาด ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดตราแสงจันทร์ อ.ขุนตาล จ.เชียงราย กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จ.นครสวรรค์ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จ.อุทัยธานี (การุณย์, 2553) และเพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรควรมีการรวบรวมและคัดเลือกพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาดจากแหล่งปลูกต่างๆของประเทศไทยสำหรับเป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาด และคัดเลือกพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาดที่ให้ผลผลิตและคุณภาพสูงในลำดับต่อไป

7. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

1. เมล็ดพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาดจากแหล่งปลูกในประเทศไทย
2. ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 และ 46-0-0

- วิธีการ

1. ในปี 2559-2560 สํารวจและรวบรวมพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาดจากแหล่งปลูกในประเทศไทย และนำมาขยายพันธุ์เพื่อใช้ในการหาลักษณะประจำพันธุ์ของแต่ละแหล่งปลูก
2. ในปี 2561 ปลูกข้าวฟ่างไม้กวาดด้วยวิธีการโรย จำนวน 4 แถวต่อแปลงย่อย มีระยะระหว่างแถว 0.6 เมตร แถวยาว 6 เมตร ถอนแยกหลังเมล็ดงอก 12 วัน มีระยะห่างระหว่างต้น 10 เซนติเมตร

รองพื้นด้วยปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่กำจัดวัชพืชเมื่อข้าวฟ่างงอกได้ 21 วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ โดยการโรยข้างแถวแล้วพูนโคนกลบ ทำการเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวฟ่างไม่กวาดอายุได้ 90 วัน และทำการบันทึกข้อมูล (สมเกียรติ และคณะ, 2544)

การบันทึกข้อมูล

ผลผลิต ได้แก่ ผลผลิตตรงสด(กิโลกรัมต่อไร่) และ ผลผลิตเมล็ด (กรัมต่อไร่)

องค์ประกอบผลผลิต ได้แก่ จำนวนต้นต่อไร่ (ต้นต่อไร่) และผลผลิตตรง (กรัมต่อช่อ)

ลักษณะทางการเกษตร ได้แก่ วันงอก 50 เปอร์เซ็นต์ วันออกดอก 50 เปอร์เซ็นต์ ความสูงต้น (เซนติเมตร) จำนวนใบ (ใบ) ความยาวรวง (เซนติเมตร) และ จำนวนเส้นต่อรวง (เส้น)

- เวลาและสถานที่

เริ่มต้นตุลาคม 2558 สิ้นสุด กันยายน 2561 ณ แปลงทดลอง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

ปี 2559-2560

สำรวจและเก็บรวบรวมข้าวฟ่างไม่กวาด

รวบรวมเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จากแหล่งปลูกข้าวฟ่างไม่กวาด ได้จาก 5 แหล่งปลูก 4 จังหวัด ได้แก่ 1. บ้านเจดีย์ ตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย 2. บ้านศรีสมบูรณ์ ตำบลปางมะค่า อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร 3.บ้านพัดโบก ตำบลปางมะค่า อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร 4. บ้านหนองใหญ่พัฒนา ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี และ 5. บ้านท่าฟ้า อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา และนำมาขยายเมล็ดพันธุ์ เพื่อใช้ในการปลูกเปรียบเทียบ และบันทึกข้อมูลผลผลิต และลักษณะทางการเกษตร ของข้าวฟ่างไม่กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก

ปี 2561

ผลผลิต

ผลผลิตตรงสด

เมื่อนำเมล็ดพันธุ์ข้าวฟ่างไม่กวาดจาก 5 แหล่งปลูก มาปลูกเพื่อเปรียบเทียบ เพื่อคัดเลือกพันธุ์ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ ในเดือนมิถุนายน 2561 พบว่า ข้าวฟ่างไม่กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก ให้ผลผลิตตรงแห้งไม่แตกต่างกันทางสถิติ ผลผลิตเฉลี่ย 173.4 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีผลผลิตตั้งแต่ 137-188 กิโลกรัมต่อไร่ (ตาราง 1)

ผลผลิตเมล็ด

ข้าวฟ่างไม่กวาดจาก 5 แหล่งปลูกให้ผลผลิตเมล็ดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยข้าวฟ่างไม่กวาดจาก อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ให้ผลผลิตสูงสุดเฉลี่ย 239 กรัมต่อไร่ ขณะที่อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ให้ผลผลิตเมล็ดต่ำสุดเฉลี่ย 161 กรัมต่อไร่ (ตาราง 1) ทั้งนี้ ผลผลิตเมล็ดของข้าวฟ่างไม่กวาดจากทั้ง 5 แหล่งปลูก ต่ำกว่าพันธุ์เคยปี 1 และ พันธุ์รวงเรียว 1 ซึ่งให้ผลผลิตเมล็ด เฉลี่ย 238 และ 656

กิโลกรัมต่อไร่(สมเกียรติ และคณะ, 2535) เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ข้าวฟ่างไม่กวาดจากทั้ง 5 แหล่งปลูก เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรเก็บไว้ใช้เอง ทำให้มีเมล็ดพันธุ์คุณภาพต่ำ

ตาราง 1 ผลผลิตของข้าวฟ่างไม่กวาดจาก 5 แหล่งปลูกที่ปลูกเดือนมิถุนายน 2561 ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์เก็บเกี่ยวที่อายุ 90 วัน

แหล่งปลูก	ผลผลิตตรงสด (กก./ไร่)	ผลผลิตเมล็ด (กก./ไร่)
บ้านเจดีย์ ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.เชียงราย	183 a	0.24 a
บ้านศรีสมบูรณ์ ต.ปางมะค่า อ.ชาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	174 a	0.22ab
บ้านพัคโบก ต.ปางมะค่า อ.ชาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	186 a	0.22ab
บ้านหนองใหญ่พัฒนา ต.เจ้าวัด อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	188 a	0.19 c
บ้านท่าฟ้า อ.เชียงใหม่ จ.พะเยา	137 a	0.19 c
C.V.(%)	19.7	15.0

ค่าเฉลี่ยในสมมติเดียวกันที่ตามด้วยอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยวิธี DMRT

องค์ประกอบผลผลิต

จำนวนต้นเก็บเกี่ยว

ข้าวฟ่างไม่กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก มีจำนวนต้นเก็บเกี่ยวต่อไร่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยข้าวฟ่างไม่กวาดจาก บ้านศรีสมบูรณ์ และบ้านพัคโบก ตำบลปางมะค่า อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร มีจำนวนต้นเก็บเกี่ยวสูงสุดเฉลี่ย 34,216 และ 32,770 ต้นต่อไร่ ขณะที่ข้าวฟ่างไม่กวาดจากแหล่งปลูก จังหวัดพะเยา มีจำนวนต้นเก็บเกี่ยวต่ำสุด เฉลี่ย 22,616 ต้นต่อไร่ (ตาราง 2)

ผลผลิตตรงต่อต้น

ข้าวฟ่างไม่กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก ให้ผลผลิตตรงต่อต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยข้าวฟ่างไม่กวาดจาก บ้านเจดีย์ ตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ให้ผลผลิตต่อต้น สูงสุดเฉลี่ย 7.83 กรัมต่อต้น ขณะที่ข้าวฟ่างไม่กวาดจาก บ้านศรีสมบูรณ์ ตำบลปางมะค่า อ.ชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ให้ผลผลิตตรงต่อต้น ต่ำสุดเฉลี่ย 5.09 กรัมต่อไร่ (ตาราง 2)

ลักษณะทางการเกษตร

วันงอก 50 เปอร์เซ็นต์

ข้าวฟ่างไม่กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก มีความงอก 50 เปอร์เซ็นต์ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4-6 วัน (ตาราง 3)

ตาราง 2 จำนวนต้นเก็บเกี่ยว และผลผลิตรวงต่อต้น ของข้าวฟ่างไม่กวาดจาก 5 แหล่งปลูกที่ปลูกเดือน มิถุนายน 2561 ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์เก็บเกี่ยวที่อายุ 90 วัน

แหล่งปลูก	จำนวนต้นเก็บเกี่ยว (ต้น/ไร่)	ผลผลิตรวง (กรัมต่อต้น)
บ้านเจดีย์ ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.เชียงราย	23,631 b	7.83 a
บ้านศรีสมบูรณ์ ต.ปางมะค่า อ.ขานูวรลักษบุรี จ. กำแพงเพชร	34,216 a	5.09 c
บ้านพัคโปก ต.ปางมะค่า อ.ขานูลักษณา จ.กำแพงเพชร	32,770 a	5.70 bc
บ้านหนองใหญ่พัฒนา ต.เจ้าวัด อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	24,861 b	7.70 ab
บ้านท่าฟ้า อ.เชียงม่วน จ.พะเยา	22,615 b	6.02 abc
C.V.(%)	16.5	19.2

ค่าเฉลี่ยในสดมภ์เดียวกันที่ตามด้วยอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยวิธี DMRT

อายุออกดอก 50 เปอร์เซ็นต์

ข้าวฟ่างไม่กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก มีอายุออกดอก 50 เปอร์เซ็นต์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยข้าวฟ่างไม่กวาดจาก บ้านศรีสมบูรณ์ และบ้านพัคโปก ตำบลปางมะค่า อำเภอขานูวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร มีอายุออกดอก 50 เปอร์เซ็นต์ เร็วสุดเฉลี่ย 36 และ 41 วัน ตามลำดับ ขณะที่ บ้านท่าฟ้า อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา มีอายุออกดอก 50 เปอร์เซ็นต์ ช้าสุดเฉลี่ย 50 วัน ซึ่งเท่ากับข้าวฟ่างไม่กวาดพันธุ์รวงเรียวยาว 1(ตาราง 3) และ (อ้างศิลป์ และคณะ 2544)

ตาราง 3 วันงอก 50 เปอร์เซ็นต์ และอายุออกดอก 50 เปอร์เซ็นต์ ของข้าวฟ่างไม่กวาดจาก 5 แหล่งปลูก ที่ปลูกเดือนมิถุนายน 2561 ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์

แหล่งปลูก	วันงอก 50 %	อายุออกดอก 50%
บ้านเจดีย์ ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.เชียงราย	5	42ab
บ้านศรีสมบูรณ์ ต.ปางมะค่า อ.ขานูวรลักษบุรี จ. กำแพงเพชร	6	36 c
บ้านพัคโปก ต.ปางมะค่า อ.ขานูวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	5	41bc
บ้านหนองใหญ่พัฒนา ต.เจ้าวัด อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	5	47ab
บ้านท่าฟ้า อ.เชียงม่วน จ.พะเยา	4	50 a
C.V.(%)	16.7	8.8

ค่าเฉลี่ยในสดมภ์เดียวกันที่ตามด้วยอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยวิธี DMRT

ความสูงต้น

ข้าวฟ่างไม้กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก มีความสูงต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดย ข้าวฟ่างไม้กวาดจาก บ้านท่าฟ้า อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา มีความสูงต้นสูงสุด เฉลี่ย 156 เซนติเมตร ขณะที่ข้าวฟ่างไม้กวาดจาก บ้านศรีสมบุญ และบ้านพัคโปก ตำบลปางมะค่า อำเภอขานูวรลักษบุรีจังหวัด กำแพงเพชร มีความสูงต้นต่ำสุด เฉลี่ย 123 และ 130 เซนติเมตร ตามลำดับ ทั้งนี้ข้าวฟ่างไม้กวาดทั้ง 5 แหล่ง ปลูก มีความสูงต้นต่ำกว่า ข้าวฟ่างไม้กวาด พันธุ์เคยูปี 1 และ พันธุ์รวงเรียวยาว 1 ซึ่งมีความสูงต้นเฉลี่ย 180 และ 220 เซนติเมตร (สมเกียรติ และคณะ2535) (ตาราง 4)

จำนวนใบ

ข้าวฟ่างไม้กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูก มีจำนวนใบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดย ข้าวฟ่างไม้กวาดจาก อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี และอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ให้จำนวนใบมากที่สุด เฉลี่ย 7 ใบต่อต้น แต่น้อยกว่าพันธุ์รวงเรียวยาว 1 ที่มีจำนวนใบเฉลี่ย 8 ใบต่อต้น (อรรถศิลป์ และคณะ 2544) ขณะที่ อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย และ อำเภอขานูวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ให้จำนวนใบน้อยสุด เฉลี่ย 6 ใบต่อต้น (ตาราง 4)

ตาราง 4 ความสูงต้น และจำนวนใบของข้าวฟ่างไม้กวาดจาก 5 แหล่งปลูก ที่ปลูกเดือนมิถุนายน 2561 ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์

แหล่งปลูก	ความสูงต้น (ซม.)	จำนวนใบ (ใบ)
บ้านเจดีย์ ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.เชียงราย	141 bc	6 b
บ้านศรีสมบุญ ต.ปางมะค่า อ.ขานูวรลักษบุรี จ. กำแพงเพชร	123 d	6 b
บ้านพัคโปก ต.ปางมะค่า อ.ขานูวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	130 cd	6 b
บ้านหนองใหญ่พัฒนา ต.เจ้าวัด อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	145 ab	7 a
บ้านท่าฟ้า อ.เชียงม่วน จ.พะเยา	156 a	7 a
C.V.(%)	5.6	5.1

ค่าเฉลี่ยในสมคมเดียวกันที่ตามด้วยอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยวิธี DMRT

ความยาวรวง

ข้าวฟ่างไม้กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูกมีความยาวรวงไม่แตกต่างกันทางสถิติ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 34.7-36.1 เซนติเมตรสั้นกว่าความยาวรวงของ ข้าวฟ่างไม้กวาด พันธุ์รวงเรียวยาว 1 ซึ่งมีความยาวรวง 42 เซนติเมตร (ตาราง 5) แต่ยังคงอยู่ในการของโรงงานผลิตไม้กวาดข้าวฟ่าง อยู่ 35 เซนติเมตร

จำนวนแฉ่

ข้าวฟ่างไม้กวาดทั้ง 5 แหล่งปลูกมีจำนวนแฉ่ต่อช่อ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 27.0-30.0 เส้นต่อช่อ(ตาราง 5)

ตาราง 5 ความยาวรวง และจำนวนแฉ่ของข้าวฟ่างไม้กวาดจาก 5 แหล่งปลูก ที่ปลูกเดือนมิถุนายน 2561 ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์

แหล่งปลูก	ความยาวรวง (ซม.)	จำนวนแฉ่ (เส้น/รวง)
บ้านเจดีย์ ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.ชัยภูมิ	35.2 a	28.0 a
บ้านศรีสมบูรณ์ ต.ปางมะค่า อ.ชาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	34.7 a	27.0 a
บ้านพัทโปก ต.ปางมะค่า อ.ชาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	35.0 a	27.0 a
บ้านหนองใหญ่พัฒนา ต.เจ้าวัด อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	36.1 a	30.0 a
บ้านท่าฟ้า อ.เชียงใหม่ จ.พะเยา	33.9 a	29.0 a
C.V.(%)	7.6	8.9

ค่าเฉลี่ยในสมรรถเดียวกันที่ตามด้วยอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยวิธี DMRT

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

รวบรวมข้าวฟ่างไม้กวาดจาก 5 แหล่งปลูกในประเทศไทย และนำมาปลูกเปรียบเทียบลักษณะ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ พบว่า ลักษณะที่สำคัญข้าวฟ่างไม้กวาด ได้แก่ ความยาวรวงจาก ทั้ง 5 แหล่งปลูก ไม่มีความแตกต่างกัน โดยอยู่ระหว่าง 34- 36 เซนติเมตร ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงงานผลิต ไม้กวาดข้าวฟ่างซึ่งอยู่ระหว่าง 35-40 เซนติเมตร

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

นักปรับปรุงพันธุ์สามารถนำข้อมูลไปใช้สำหรับ การปรับปรุงพันธุ์ข้าวฟ่างไม้กวาด ผลผลิตและคุณภาพสูง ตรงความต้องการของตลาด

11. คำขอบคุณ

12. เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2557. ข้าวฟ่างไม้กวาด: รายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืชแบบรายปี 2556/2557.

สืบค้นจาก: http://production.doae.go.th/report/report_main2.php?report_type=

1 [สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2557]

การุณย์ มะโนใจ. 2553. ข้าวฟ่างไม้กวาด ทางเลือกใหม่ของเกษตรกรพะเยา. เทคโนโลยีการเกษตร. 22 (477):

หน้า 22-23

ดำรงศิลป์โพธิ์สูง สุรี รัชยาแก้ว สมชาย ปิยพันธุ์วานนท์ และถวิล นิลพยัคฆ์. 2544. ข้าวฟ่างไม้กวาดพันธุ์

รวงเรียวยาว 1. สืบค้นจาก: http://www2.rdi.ku.ac.th/newweb/?page_id=445. [สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2557]

สมเกียรติ เหลืองเจริญทิพย์ สุธี รัชยาแก้ว และดำรงศิลป์โพธิ์สูง. 2535. การปรับปรุงพันธุ์ความบริสุทธิ์ข้าว

ฟ่างไม้กวาดพันธุ์เคยูปี1. สืบค้นจาก: https://kukr.lib.ku.ac.th/db/index.php?/BKN/search_detail/result/25330. [สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2557]

13. ภาคผนวก

-